

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В И С Н О В О К

До протоколу № 110
від 28 листопада 2022 року

**до проекту Закону України
про внесення змін до статті 42 Закону України “Про вищу освіту”
щодо забезпечення демократичних засад
управління закладами вищої освіти
(реєстр. № 8050-2 від 03.10.2022)**

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України Р. Стефанчука розглянув 28.11.2022 (протокол № 110) проект Закону України про внесення змін до статті 42 Закону України “Про вищу освіту” щодо забезпечення демократичних засад управління закладами вищої освіти (реєстр. № 8050-2 від 03.10.2022), поданий народним депутатом України Лукашевим О.А., і зазначає таке.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою забезпечення змінності управлінських кадрів, що є однією з підвалин демократичного управління, та забезпечення реалізації духу Закону України “Про вищу освіту” в частині систематичної ротації керівників закладів вищої освіти як запоруки подальшого розвитку таких закладів, впровадження нових ідей, передового досвіду, свіжих думок тощо.

Законопроектом пропонується:

1) удосконалити положення абзацу другої частини першої статті 42 Закону України “Про вищу освіту”, передбачивши, що одна і та сама особа не може обіймати посаду керівника закладу вищої освіти більше ніж два строки;

2) доповнити частину другу статті 42 цього Закону новим підпунктом, згідно з яким не може бути обрана, призначена (у тому числі виконувачем обов’язків) на посаду керівника закладу вищої освіти особа, яка два строки

обіймала посаду керівника (ректора, президента, начальника, директора тощо) закладу вищої освіти;

3) передбачити у прикінцевих і перехідних положеннях проекту Закону механізми реалізації зазначених вище положень Закону.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило до законопроекту такі основні зауваження:

1) запропоновані проектом зміни до абз. 2 ч. 1 ст. 42 Закону, що “одна і та сама особа не може бути керівником одного і того ж *державного* закладу вищої освіти більше ніж два строки”, спрямовані на врегулювання питання граничного терміну перебування на посаді керівника *лише державного* закладу вищої освіти. Проте така пропозиція проекту не враховує, що дія статті 42 Закону регулює порядок обрання, призначення та звільнення з посади керівників закладів вищої освіти *усіх форм власності*. Отже, вразі прийняття відповідних змін, поза межами правового регулювання залишаться питання граничного терміну перебування на посаді керівників закладів вищої освіти *комунальної та приватної* форми власності;

2) у п. 2 розділу II “Прикінцеві положення” проекту пропонується “Установити, що під час дії правового режиму воєнного стану вибори керівника закладу вищої освіти не проводяться”. Не заперечуючи необхідність дотримання відповідних безпекових заходів, пов’язаних з процедурою обрання керівника закладу вищої освіти, Головне науково-експертне управління зауважило, що проектом доцільно конкретизувати механізм управління закладом вищої освіти, вразі, якщо термін перебування керівника закладу вищої освіти спливає, а вибори не проводяться. Крім того, аналіз цих положень свідчить про те, що вони мають риси постійних норм права, що діятимуть у будь-який період дії воєнного стану, в зв’язку з чим, доцільно розмістити їх в основній частині Закону.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету та Міністерство фінансів України визначили, що реалізація законопроекту *не впливатиме на дохідну та видаткову частини державного і місцевих бюджетів та не потребуватиме додаткових коштів з бюджетів усіх рівнів*.

Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу дійшов висновку, що проект акта *відповідає цілям Угоди про асоціацію та не суперечить праву ЄС*.

Міністерство освіти і науки України надає такі зауваження та пропозиції до тексту зазначеного законопроекту:

1) у підпункті 2 пункту 2 розділу II законопроекту замінити слова та знаки “5 і менше років” словами та знаками “10 і менше років”.

2) є незрозумілим зміст підпункту 4 пункту 2 розділу II законопроекту. Якщо автори законопроекту передбачають дострокове припинення трудових договорів (контрактів), то це має бути прямо зазначено в Законі. В іншому випадку цей абзац втрачає сенс;

3) в умовах стрімких воєнно-політичних змін ухвалювати настільки детальний законопроект з набуттям чинності через шість місяців після припинення або скасування воєнного стану видається передчасним.

Громадська організація “Спілка ректорів закладів вищої освіти України” підтримує положення законопроекту № 8050-2 щодо набрання чинності змін до ст. 42 Закону “Про вищу освіту” через шість місяців після припинення або скасування воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України “Про затвердження Указу Президента України “Про введення воєнного стану в Україні” від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, але не раніше дня його опублікування.

На засіданні підкомітету з питань вищої освіти від 21.11.2022 було розглянуто законопроект і прийнято рішення запропонувати Комітету рекомендувати Верховній Раді України прийняти за основу основний законопроект реєстр. № 8050.

Заслухавши інформацію ініціатора законопроекту народного депутата України Лукашева О.А., голови підкомітету з питань вищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Гришиної Ю.М., фахівців Міністерства освіти і науки України, та широко обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1.1. відповідно до частини третьої статті 93 Регламенту Верховної Ради України включити проект Закону України про внесення змін до статті 42 Закону України “Про вищу освіту” щодо забезпечення демократичних засад управління закладами вищої освіти (реєстр. № 8050-2 від 03.10.2022), поданий народним депутатом України Лукашевим О.А., до порядку денного восьмої сесії Верховної Ради України;

1.2. проект Закону України про внесення змін до статті 42 Закону України “Про вищу освіту” щодо забезпечення демократичних засад управління закладами вищої освіти (реєстр. № 8050-2 від 03.10.2022), поданий народним депутатом України Лукашевим О.А., за результатами його розгляду в першому читанні повернути суб’єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

2. Доповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій Бабака С.В.

Голова Комітету

Сергій БАБАК